

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у липні 2024 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

29 липня до України прибув міністр освіти, культури, спорту, науки та технологій Японії Масахіто Моріяма. Метою візиту було проведення низки зустрічей з українськими колегами, щоб обговорити спільні проєкти та можливості подальшої співпраці в культурній та освітній сферах. Зокрема під час зустрічі з т. в. о. міністра культури та інформаційної політики України Ростиславом Карандєєвим сторони обговорили співпрацю та підтримку України в сфері культури, збереження й відновлення культурної спадщини та інформаційну політику.

ЮНЕСКО створило Офіс підтримки відновлення при Міністерстві культури та інформаційної політики України. Проєкт імплементуватиме громадська спілка «Фонд підтримки реформ в Україні». Основна мета – посилити роботу МКІП за одним із пріоритетних для країни напрямів з відновлення об'єктів культурної спадщини та інфраструктури, зруйнованих унаслідок повномасштабного вторгнення в Україну російських військ. Завдання й план діяльності Офісу підтримки відновлення обговорили т. в. о. міністра культури та інформаційної політики України Р. Карандєєв і голова бюро ЮНЕСКО в Україні К'яра Децці Бардескі під час зустрічі 25 липня. Основними цілями Офісу підтримки відновлення є наступні: підвищення спроможності МКІП захищати культурну спадщину України за допомогою експертних технічних консультацій; сприяння розробці політики відповідно до міжнародних стандартів; забезпечення співпраці зі стейкхолдерами для ефективних процесів відновлення та реконструкції. Також ініціатива спрямована на просування цифрової трансформації в управлінні спадщиною за допомогою інноваційних інструментів і технологій.

Міністерство культури та інформаційної політики України підготувало П'яту періодичну доповідь про виконання Україною Європейської хартії регіональних мов або мов меншин за період 2019-початок 2024 року. Документ ґрунтується на інформації, отриманій від центральних органів виконавчої влади, обласних державних адміністрацій та організацій національних меншин.

19 липня у Києві відбулася зустріч представників Українського культурного фонду та бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні з учасниками проекту «Культурна дипломатія: Україна – ЄС 2024». До УКФ завітали 15 митців з Німеччини, Бельгії, Чеської Республіки, Болгарії, Литви, Нідерландів, Румунії та Латвії. З учасниками заходу працівники Фонду обговорили актуальні та майбутні можливості грантової підтримки, а також перспективи розвитку подальшої співпраці. Проект Представництва ЄС в Україні «Культурна дипломатія: Україна – ЄС 2024», що реалізує Internews Ukraine, покликаний сприяти встановленню контактів між українськими митцями та митцями з країн ЄС, показати їм можливості співпраці та залучити до активної участі в культурній дипломатії. У межах цього проекту організовані культурні обміни для митців з України та ЄС, один з таких – вдало провели у Німеччині для українців. Другий етап – візит митців з ЄС до Львова та Києва.

Низку регіональних заходів в межах всеукраїнської комунікаційної кампанії про підтримку ЄС громадянського суспільства та незалежних медіа України «Разом діємо. Разом ми – Європа», що впроваджується Представництвом Європейського Союзу в Україні, продовжили «Разом діємо фести»: 30 червня – у Рівному (організовано у співпраці з БО «Мережа 100 відсотків життя Рівне»); 13 липня – у Вінниці (в партнерстві з ГО «Спілка учасників, ветеранів, інвалідів АТО та бойових дій»). Ключовими подіями заходів стали панельні дискусії на тему: «ЄС та Україна. Партнерство, підтримка та майбутнє». На локаціях, розташованих на Європейській площі Вінниці, та у парку імені Тараса Шевченка у Рівному, працювали інформаційні намети Представництва ЄС в Україні та алеї громадських організацій «Згуртованість», де гості знайомилися з діяльністю місцевих громадських організацій, які реалізують важливі ініціативи. Крім того, можна було відвідати тематичні інтерактивні зони, долучитися до публічних дискусій про роль громадянського суспільства та медіа в реформуванні України та євроінтеграції тощо. Також Представництво ЄС в Україні запросило взяти участь у пресурі, організованому 5 липня в межах Всеукраїнської комунікаційної кампанії #РазомДіємо. Учасники пресури відвідали населені пункти Київщини (с. Кактюзанка та м. Ірпінь) та ознайомилися з досвідом і досягненнями організацій громадянського суспільства у місцевих громадах, де впроваджуються фінансовані ЄС проекти.

За підтримки програми «Український фонд швидкого реагування» (URRF) 26 липня вийшов спецвипуск газети «Слобідський край» для прифронтових громад Харківської області накладом 10000 примірників. Він буде і надалі виходити щомісячно впродовж наступних семи місяців. Спецвипуск газети створено та розповсюджено у межах Меморандуму про співпрацю, підписаного 6 червня цього року між МКІП та Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) у межах міжнародної технічної допомоги. Програма «Український фонд швидкого реагування» (URRF) створена у 2022 році для задоволення нагальних потреб та підвищення стійкості Уряду України, громадянського суспільства і цивільного населення в умовах російського вторгнення та втілюється IREX за підтримки Державного департаменту США.

Український науковий інститут Гарвардського університету (HURI) та Український інститут при Міністерстві закордонних справ України об'єднали зусилля, щоб створити сучасну та зручну для користування базу даних перекладів українських джерел для викладання і досліджень. *Ukrainica: The Primary Database of Ukrainian Studies* (Україніка: база даних першоджерел україністики) слугуватиме онлайн порталом, який допоможе знаходити, зберігати в особистому кабінеті і отримувати доступ до джерел, зокрема до перекладів літератури українських авторів, історичних документів, свідчень очевидців, фільмів та інших першоджерел, що були створені українською мовою і доступні у якісному перекладі англійською. Онлайн-портал уже містить понад 200 джерел.

За кордоном

9 липня в Брюсселі відбулося засідання Комітету програми ЄС «Креативна Європа». У ньому взяв участь заступник міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції Тарас Шевченко. На засіданні йшлося про Річну робочу програму на 2025 рік (AWP2025), а також реалізацію пріоритетних напрямів підтримки. Одним з наскрізних пріоритетів залишається підтримка України. Також обговорення стосувалося забезпечення максимальної гнучкості для поточних проєктів, що фінансуються ЄС, за участі українських партнерів. Крім того, під час засідання програми ЄС «Креативна Європа» було оголошено про виділення для України додаткових цільових 5 мільйонів євро у 2025 році. Спеціальний конкурс, на який зможуть подаватись лише українські організації, матиме пріоритетами доступ до культури для тимчасово переміщених українців та післявоєнне відновлення України у сфері культури.

Також оголошено результати конкурсу програми ЄС «Креативна Європа» Perform Europe 2024. Україна є третьою за кількістю підтриманих проєктів. В межах конкурсу було підтримано 42 проєкти загальним обсягом грантового фінансування 2,1 мільйона євро. З них 8 – це проєкти, де залучені українські організації та митці, а саме: Донецька обласна громадська організація «Творче об'єднання „Арлекіно”», ГО «Сила майбутнього», NURT, Тереза Яковина, Альона Каравай (Асортиментна кімната), Асоціація танцювально-рухової терапії України, Українська платформа сучасного танцю та агенція «Прото Продукція». Проєкти будуть втілені з липня 2024 року по листопад 2025 року. 63 художні роботи всіх дисциплін перформативного мистецтва будуть представлені в 40 країнах, які підтримуються програмою Creative Europe. Конкурс спрямований на підтримку гастрольної репрезентації творів перформативних мистецтв.

10 липня відбувся захід освітньої дипломатії «Українсько-американське партнерство в освіті та науці: сильніші разом» в Національній академії наук США. Захід було присвячено питанням негативного впливу повномасштабної агресії РФ на сферу освіти України, а також подальшого розвитку українознавчих студій у США та світі. Перша леді України Олена Зеленська виступила з ключовою промовою. За результатами конференції було оголошено про старт «Глобальної коаліції українських студій». Коаліція буде відкрита для

українознавчих центрів, академічних програм та наукових інститутів з усього світу. Коаліція створюється за ініціативи Міністерства освіти і науки України, Міністерства закордонних справ України, Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту, Українського інституту та за підтримки першої леді України О. Зеленської. На полях конференції було презентовано виставку сучасної англomовної українознавчої літератури та фотовиставки «Наука у небезпеці» і «Листівки з України», що показували масштаби руйнувань закладів освіти, культури та науки. Видавництва «Vivat» і «Ранок» передали до Вашингтона декілька книг, вцілілих на згарищі після ракетного удару рф по харківській друкарні 23 травня цього року.

У Німеччині відкрито Центр компетенцій міждисциплінарних українознавчих студій Франкфурт (Одер) – Берлін, покликаний стати провідним центром викладання та досліджень, пов'язаних з Україною. Даний проєкт упродовж чотирьох років фінансуватиметься Німецькою службою академічних обмінів (DAAD). Центр об'єднає зусилля провідних наукових установ, таких як Europa-Universität Viadrina, Центр східноєвропейських та міжнародних досліджень, Humboldt-Universität zu Berlin, Freie Universität Berlin, Берлінсько-Бранденбурзька академія наук та Інститут перспективних досліджень Берліна. Уже оголошено про дев'ять дослідницьких стипендій у Берліні, Франкфурті (Одер) та в Україні.

27 липня відбулося офіційне відкриття Українського дому в рамках Олімпійських ігор – Volia Space. Український дім Volia Space є одним з 15 святкових клубів національних збірних у парку Ла-Віллет на околиці Парижа. Це перший український культурний хаб на Олімпійських іграх, який став можливим завдяки ініціативі Міністерства молоді та спорту України, Національного олімпійського комітету України, Олімпійської збірної та Офісу Президента України. Під час відкриття Volia Space команда програми «Долучайся!», що фінансується Агенцією США з міжнародного розвитку (USAID) та реалізується міжнародною організацією Pact в Україні, презентувала проєкт «Україна в мініатюрі». У рамках офіційної програми Українського дому Volia Space було представлено мультимедійну виставку «Імерсивний світ Тараса Шевченка». Презентацію в Парижі провів директор BnF – Bibliothèque nationale de France-Partenariats Рой Аміт. Цей проєкт є результатом канадсько-української співпраці між Першим благодійним театральним фондом, RocknLight Multimedia, Kostyuk Productions та Національним музеєм Тараса Шевченка. Після презентації гості мали змогу прослухати живе виконання на віолончелі від Тараса Бервецького. Однією з українських артистів, які були запрошені до Volia Space для виступу, була співачка Джамала. У Volia Space також було представлено мультимедійний проєкт «Відроджені» (The Revived) про українських атлетів, які загинули внаслідок російської агресії. Автори ідеї – команда міжнародної рекламної агенції BBDO. Проєкт створено за підтримки Brand Ukraine, Міністерства молоді та спорту України та Офісу Президента.

23 червня у місті Сейняйокі, що у Фінляндії, розпочала свій європейський тур пересувна виставка «Україна в мініатюрі». Ця інтерактивна виставка висвітлює значення нерухомої культурної спадщини України, яка наразі

перебуває під загрозою через повномасштабне вторгнення росії. Покази виставки продовжилися у латвійській Юрмалі, де вона розпочала свою роботу 8 липня в концертному залі «Дзінтарі». До урочистого відкриття виставки тут долучився посол України Анатолій Куцевол. З 19 до 20 липня «Україну в мініатюрі» було представлено у рамках латвійського фестивалю Positivus, а з 23 липня до 3 серпня – у Франції, в Українському домі Volia Space, у парку Ла-Віллет. Також у Франції виставку «Україна в мініатюрі» можна було оглянути з 25 липня по 2 серпня у Фонді Віктора Ліона.

Вшанування пам'яті

За кордоном

З 2 червня до 25 липня тривав VIII Відкритий міжнародний музичний марафон пам'яті українського оперного співака, соліста Паризької національної опери, волонтера, учасника бойових дій на Сході України та Героя України Василя Сліпака. Співака-Героя згадували в Україні, Іспанії, Франції, Німеччині та Великій Британії. Цьогоріч марафон проходив під гаслом «Полеглим за Україну артистам». Зокрема 4 липня пам'ять В. Сліпака вшанували у Парижі, у Культурному центрі України у Франції (Centre Culturel d'Ukraine en France). У вечорі пам'яті «Le sort a voulu» («Волею долі») взяли участь артисти, друзі Василя, такі як Зоряна Лотут, яка виступала у супроводі французького піаніста Бенжаміна Лорана, Андрій Малахов (грав на альті), а також співаки Ірина Кишлярук, Пьотр Кумон та Андрій Гнатюк. 5 липня у рамках марафону у Німеччині, у Толстефанзі, відбувся концерт камерної музики (учасники: Ніколас Ішервуд, баритон-бас, Веронік Нго Зах-Гьєн, фортепіано), а 25 липня у Гамбурзі – концерт-постлюдія «Музичний діалог: Україна-Німеччина» (Сергій Ковальов, фортепіано, Олег Кицкай, скрипка).

Нижня палата парламенту Польщі – Сейм – 12 липня ухвалила резолюцію, яка засуджує геноцид кримських татар у 1944 році, що скоювала влада СРСР, зокрема депортуючи народ. Цього ж дня Сейм ухвалив постанову про вшанування пам'яті жертв геноциду кримських татар. На засіданні Сейму були присутні глава Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров і лідер кримськотатарського народу, народний депутат України Мустафа Джемільєв.

Інформаційна безпека

В Україні

Компанії Google та Jigsaw запустили ініціативу з медіаграмотності в Україні для боротьби з поширенням дезінформації онлайн та підвищення стійкості користувачів до поширених методів онлайн-маніпуляцій. Ініціатива, яка використовує підхід під назвою «пребанкінг» (prebunking – дослівно «попереднє розвінчування»), реалізується у співпраці з Moonshot та авторитетними місцевими організаціями та експертами, зокрема Центром протидії дезінформації, Vox Ukraine, StopFake, «Детектором медіа», Суспільним та BBC Media Action.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення спільно з фондом «Партнерство за сильну Україну» (донорська програма уряду України

та 7 держав-партнерів) розпочали проєкт із посилення українського мовлення та протидії ворожому мовленню та російській дезінформації на прикордонних і прифронтових територіях. До проєкту залучили 16 частот у Донецькій, Запорізькій, Одеській, Сумській, Харківській, Херсонській та Чернігівській областях. Новий проєкт підтримує українські медіа та покриє витрати на послуги за трансляцію сигналу на комерційно непривабливих, але безпеково-важливих територіях. Фонд «Партнерство за сильну Україну» компенсує вартість послуг Концерну RPT із трансляції програм упродовж одного року.

За кордоном

МКІП долучилося до Міжнародного партнерства за інформацію та демократію (PARTNERSHIP FOR INFORMATION AND DEMOCRACY), що спрямовує свої зусилля на розробку системних заходів для протидії інформаційному хаосу та впровадження демократичних гарантій у глобальному просторі інформації та комунікації. Партнерство ґрунтується на Декларації про інформацію та демократію та ініційоване міжнародною організацією «Репортери без кордонів» (штаб-квартира: Париж, Франція). Після започаткування у 2019 році на Генеральній Асамблеї ООН, до Партнерства долучилися 52 країни, серед яких 25 держав-членів ЄС, Бразилія, Сполучені Штати Америки, Південна Африка та Південна Корея. Держави-члени визначають інформаційний та комунікаційний простір як спільний суспільний здобуток та зобов'язані вживати заходів для його збереження. Щорічні Саміти за інформацію та демократію об'єднують міністрів держав-підписантів.

«Детектор медіа» разом з Ініціативою громадянської стійкості (CRI), Інститутом Костюшка проаналізували наявні дезінформаційні виклики з боку росії й висвітлили основні елементи стійкості до російської дезінформації в Литві, Польщі, Україні та Молдові. Звіт «Інформаційні маніпуляції та втручання Кремля в країнах Люблінського трикутника (Польща, Україна, Литва) та Молдові» є продовженням попереднього звіту, але більш детально досліджує учасників, тактику, методи й процедури операцій російських збройних сил спеціального призначення в регіоні.

Закордонне українство

За кордоном

20–21 липня в парку Йоїогі в Токіо (Японія) пройшов перший український фестиваль – Ukraine Fest Tokyo 2024. Захід відбувся за співпраці власників ресторанів української кухні, а також посольства України в Японії з метою допомогти Україні в умовах російського вторгнення. На фестивалі привертав увагу стенд диппредставництва, де було представлено український кулінарний календар 2025, створений у співпраці з японською фотографинею Норіко Аояма; кераміку та вишивку української мисткині Вери Бланш та авторську кераміку від українського бренду Mimir by Pavlo Zhuk. Загалом на місці проведення заходу було встановлено близько 30 наметів для продажу виробів, серед яких – предмети українських ремесел, поряд із торгівлею стравами української кухні. 21 липня на сцені фестивалю UKRAINE FEST TOKYO 2024 пройшов спеціальний аукціон з унікальними лотами, на якому можна було придбати

примірник журналу TIME з оригінальним автографом Президента України Володимира Зеленського тощо. Вторговані кошти будуть спрямовані на потреби України.

Українські колективи Бразилії та Канади виступили на фестивалі «День України» у місті Куритиба, столиці бразильського штату Парана. Програма триденної культурної події включала також ярмарок, де було представлено українські вишиванки, кераміку та ікони, зроблені українськими ремісниками, а також українські страви.

Український культурний центр Slava з Аделаїди (Австралія) вперше представив українську культуру на фестивалі мистецтв Балі (Індонезія), що тривав з 15 червня до 13 липня. Артисти з Українського культурного центру Slava виконували народні танці, зокрема гопак. До організації заходу долучилася місцева українська спільнота Bali Ukraine за підтримки почесного консула України на острові Балі Ньомана Астама та посла України в Індонезії Василя Гамяніна.

Посольство України у Грузії запросило українську громаду на Чорноморський музичний фестиваль творчості «Діалог культур», який відбувся 16 липня у Літньому театрі м. Батумі. Фестиваль спрямовано на популяризацію та обмін культурним досвідом між учасниками з України, Грузії та Литви. Культурний захід було проведено за підтримки мерії Батумі й Аджарської торгово-промислової палати та за сприяння Посольства України в Грузії. Організатори: Полтавська торгово-промислова палата та обласна дитяча громадська організація «Століття краси». У рамках заходу демонструвалася виставка робіт українського фотохудожника Максима Старікова «Думки дітей».

Громада «Україно-грецька ініціатива» представила український стенд на Міжнародному фестивалі «Cosmopolis» у грецькому місті Кавала. У відкритті стенда та його облаштуванні 29 липня взяв участь Консул у Салоніках Євген Шквира. Цьогоріч «Україно-грецька ініціатива» за підтримки консульства України в Салоніках та муніципалітету Кавали вже вдруге брала участь у цьому міжнародному форумі та благодійному ярмарку з метою ознайомлення гостей з українськими виробами ручної роботи, сувенірами та традиційними українськими стравами.

Спільнота українців у Будапешті презентувала українську культуру на Дні національної меншини. Це свято організують раз на рік у різних районах столиці Угорщини. Представники кожної із нацменшин розгорнули окреме шатро, де пригощали своїми національними стравами та напоями, а також підготували концерт.

У рамках 42-го етнографічного фестивалю «Лемківська ватра» у польському місті Ждиня 19 липня було вшановано пам'ять українців, примусово депортованих з їхніх територій – Лемківщини, Надсяння, Підляшшя та Холмщини. В офіційних заходах фестивалю на запрошення голови Об'єднання лемків Польщі Григорія Трохановського взяли участь голова Об'єднання українців Польщі Мирослав Скірка та генеральний консул України в Кракові В'ячеслав Войнаровський.

У Бодрумі відбулася виставка робіт українських художників, які працюють в Туреччині, організована головою діаспорянської організації

«Українці Егейського регіону» Діаною Бірген. Частина коштів, виручених від продажу картин, буде перераховано на потреби ЗСУ. До наповнення виставки долучилися українські митці, галеристи, представники громад із різних куточків Туреччини, зокрема галеристка Юлія Ергене з чоловіком Рахмі Хоендезом з Анкари, художниця з Анкари, членкиня асоціації художників та скульпторів Туреччини Ольга Графова-Ділек, ізмірська художниця Ірина Ванюніна та ін.

Посольство України в Туреччині провело день відкритих дверей у новій будівлі для представників української, кримськотатарської та інших діаспор, дипустанов інших країн, акредитованих в Анкарі, друзів України з числа громадян Туреччини. Захід було організовано спільно з Українською спілкою в Анкарі. У його рамках відбулися ярмарок, виставки українських художниць Анни Полат та Ольги Графової-Ділек та фотографині Віри Челіктен, концерт Ореста Лютого з програмою «Лягідна українізація», концерт Української спілки в Анкарі за участі кримськотатарського танцювального колективу «Джийин» та інші заходи.

Традиційну зустріч місцевої української громади в Ізраїлі, літню «Українську здибанку», до якої також долучилася команда посольства України, було проведено у парку Леумі у місті Рамат-Ган. У рамках «здибанки» відбулися майстер-класи з плетіння віночків та вибійки, поетичні читання, інтеракція для дітей «Дівиці-чарівниці», концерт гурту «Brus-Li» тощо. Під час заходу відбувався збір донатів на потреби Збройних сил України.

В столиці Азербайджану, Баку, в українському кафе «Солоха», пройшов літературний вечір, присвячений пам'яті українського перекладача азербайджанської літератури, поета Миколи Мірошніченка та азербайджанського україніста, перекладача й дослідника української літератури Аббаса Абдулли. Ініціаторами заходу виступили співзасновниця Українсько-Тюркського центру Марина Гончарук та голова Спілки українок Азербайджану Лідія Алієва-Шестак. Захід відкрив Надзвичайний і Повноважний Посол України в Азербайджані Юрій Гусєв.

Посольство України в Австрії запросило українців приєднатися до перегляду документальної стрічки «Залізні метелики» до 10-х роковин трагедії МН17. Показ було організовано посольством та ТУМА (Українська молодіжна асоціація в Австрії) за підтримки Постійного представництва України при міжнародних організаціях у Відні. Перегляд фільму відбувся 17 липня у Відні, у кінотеатрі Burg Kino.

Товариство українців у Фінляндії закупило на гроші, зібрані на благодійних концертах товариства, музичні інструменти, ноти та інші необхідні речі для підтримки музичних шкіл України та молодих українських музикантів. Зокрема нові комплекти струн передали юним скрипалям музичної школи м. Макарів на Київщині. Також товариство надіслало допомогу музичній школі м. Чоп (ударні інструменти, гітара, клавішні, струни та інше), яка прийняла учнів і вчителів з окупованих територій.

**Дні культури
За кордоном**

На тижні української культури в Бельгії було відкрито художню експозицію «Зліпок часу» з роботами українських військових. Експозицію презентували у бельгійському місті Брюгге. Вона працювала з 19 по 24 липня в історичному залі будівлі XII сторіччя вежі Белфорт, де в ці дні відбувалося національне свято – День Бельгії. Відкриття експозиції відбулось за участі авторів робіт, мера Брюгге, представників мистецтвознавчої спільноти Бельгії, Франції та України, української громади. Виставку реалізовано за сприяння СтратКому ЗСУ й інформаційної підтримки Музею сучасної російсько-української війни.

Музика В Україні

19–21 липня в київському ТРЦ Blockbuster Mall відбувся фестиваль Atlas United24. Цьогоріч на нього з великим шоу приїхала нідерландська виконавиця Шарон ден Адель з гурту Within Temptation. Вона виступила у супроводі оркестру LUMOS Orchestra та хору «Євшан». Аранжуванням шоу займалася композиторка й піаністка Марія Яремак.

За кордоном

12 липня розпочався третій міжнародний тур Ukrainian Freedom Orchestra («Українського оркестру свободи») під керівництвом канадсько-української диригентки Кері-Лінн Вілсон. Цьогоріч тур проходить під патронатом першої леді України О. Зеленської та має назву «Beethoven Ninth Freedom Tour 2024», оскільки основою концертної програми стала Дев'ята симфонія Людвіга ван Бетховена. Солісти туру – українські співаки Ольга Безсмертна (сопрано), Наталія Кухар (мецо-сопрано), Валентин Дитюк (тенор) та Андрій Кимач (бас-баритон). Тур розпочався концертом у Парижі, у музичній церкві Сент-Есташ, напередодні Олімпійських ігор. Далі відбувся виступ в Національній опері у Варшаві. У цьому концерті також взяв участь Хор Підляської опери і філармонії у Білостоці. А 29 липня Ukrainian Freedom Orchestra запросив на концерт у Лондоні в Соборі Святого Павла. Разом з українським хором «Пісні для України» Королівського оперного театру, який складається з українських біженців та членів української лондонської діаспори, а також учасників Королівського оперного хору, музиканти виконали твори іноземних і українських композиторів. Організатором концерту виступив Королівський театр Ковент-Гарден.

За участі французького органіста, амбасадора України Жан-Марі Леруа в луцькому кафедральному костелі святих апостолів Петра і Павла 28 липня відбулось відкриття VI Волинського фестивалю органної музики «LUCHEK ORGANUM». У рамках події запрошений гість виконав сольний концерт «Органна музика Й. С. Баха».

Всеукраїнська організація музичних подій (UAME) розповідала про війну в Україні на світових музичних фестивалях. З 18 по 21 липня тривав сімейний фестиваль DAS FEST у Карлсруе (Німеччина). За останні два роки фестиваль зібрав майже \$34 000 на благодійну ініціативу Music Saves Ukraine, яку реалізує UAME. Цього року команда UAME також особисто відвідала фестиваль. На їхній локації можна було знайти благодійний мерч, дізнатися більше про поточну ситуацію в Україні, зокрема, й завдяки фотовиставці подружжя Ліберових і дитячим малюнкам. З 19 по 20 липня команда UAME брала участь у фестивалі Positivus у Ризі (Латвія). Як частина цього партнерства, фестиваль представив виступи сучасних українських артистів ОТОУ і Love'n'Joy. А з 26 по 28 липня UAME взяла участь у фестивалі ARTmania у місті Сібіу (Румунія), де провела там низку освітніх та фандрейзингових активностей, а також надала змогу відвідувачам дізнатись більше про війну в Україні.

Українська співачка Jerry Neil, яка разом з реперкою Alyona Alyona представляла Україну на цьогорічному Євробаченні, заспівала разом з

переможцями Євробачення 2024, виконавцями Nemo. Спільний виступ відбувся на сцені фестивалю Luzern Live в місті Люцерн (Швейцарія).

Театр В Україні

13 та 14 липня в Національному академічному українському драматичному театрі імені Марії Заньковецької (Львів) відбулася прем'єра вистави «Тартюф» Мольєра. Її поставив литовський режисер Оскар Коршуновас. Крім того, до литовської команди режисера увійшли хореографка Веста Грабштайте, сценограф Вітаутас Нарбутас, композитор Гінтарас Содейка. Усі вони, за даними театру, відмовилися від гонорарів, що уможливило створення цієї вистави.

Театр «Дайлес» у Ризі подарував Київському академічному театру драми та комедії на лівому березі Дніпра виставу за антивоєнною п'єсою Бертольда Брехта – «Кавказьке крейдяне коло». Вона з'явиться в репертуарі київського театру наступного театрального сезону. На українську сцену виставу перенесуть повністю: з усією сценографією, декораціями, костюмами та реквізитом. Над створенням вистави працював грузинський режисер Дата Тавадзе.

Харків долучився до святкування Дня взяття Бастилії. Святкування одного з головних національних свят Франції відбулось 14 липня у Харківському національному академічному театрі опери та балету ім. М. В. Лисенка. У виконанні солістів, хору та оркестру Схід Опера прозвучали твори європейських та українських композиторів. У заході взяла участь, зокрема, французька делегація на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Франції в Україні Гаелем Весьєром.

У Міському саду Одеси 14 липня відбувся фестиваль французької культури, який приурочили до Дня взяття Бастилії. Фестиваль пройшов у рамках «мультикультурних тижнів» Одеси за ініціативи Департаменту культури, міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Одеської міської ради та за підтримки Alliance Française de Odessa. Організатором фестивалю виступив Одеський муніципальний театр ім. О. Саліка.

За кордоном

Цього року на театральному фестивалі у французькому місті Авіньйон, який щороку об'єднує десятки тисяч поціновувачів театру з усього світу, особлива увага була для України та українських митців. 10 липня на запрошення мера Авіньйона Сесіля Хеле Надзвичайний і Повноважний Посол України Вадим Омельченко взяв участь в символічному відкритті українського павільйону, PAVILLON DU FUTUR, UKRAINE 2024 : À CŒURS BATTANTS. Український павільйон представив різножанрові мистецькі події, об'єднані темою повномасштабної війни. Частиною проєкту була вистава «Калігула» І. Уривського, представлена на фестивалі у Франції Національним академічним драматичним театром імені Івана Франка. Поставлена на тлі війни, «Калігула» пропонує сучасну інтерпретацію тиранічного римського імператора, що резонує з боротьбою України за незалежність. Вистава проходила за підтримки

Європейського союзу та Міжнародного фонду «Відродження» у рамках спільної ініціативи «Європейське Відродження України». Увазі французьких глядачів також було запропоновано музично-документальну виставу «Місто Марії: щоденники облоги» режисерки Євгенії Відіщевої та театрального проекту Vidlik Projects. На фестивалі також відбулися перша публічна презентація майбутньої вистави Жюля Одрі «Амадока», створеної за романом Софії Андрухович, та читання уривків «Щоденника війни Ольги та Саші» режисера Марселя Бозонне. Це листування двох сестер. Український текст звучав під музику Жерома Кастеля та співачки і поетеси Катерини Волошиної. Крім цього, пройшов показ стрічки «20 днів у Маріуполі» Мстислава Чернова. Фотовиставка From Inside під кураторством Катерини Радченко, директорки Міжнародного фестивалю сучасної фотографії Odesa Photo Days, висвітлювала виклики, з якими стикалися різні покоління українських фотографів. Питання відбудови та співпраці між культурними сценами України та Франції обговорювали під час дискусії (Re)building and Creating with Ukraine: Concrete Examples. Реалізації Українського павільйону сприяли партнери: La Manufacture, Український інститут та його представництво у Франції, Фонд ІЗОЛЯЦІЯ, Мережа Trans Europe Halles, Культурний центр Malý Berlín, Програма ZMINA, Міжнародний фонд «Відродження», Французький інститут та його представництво в Україні.

У берлінській Академії драматичного мистецтва Ернста Буша відбувся дводенний український фестиваль ZUKUNf/sT. Його організували випускники «Майстерні 55» Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського та їхні викладачі. До програми фестивалю увійшли «замальовки» «Іди на мій голос», де поєднуються поезія та музика, вистава за творами С. Жадана «Бігти не зупиняючись», мікроперформанс «Утопія» із подальшою дискусією. Також «Майстерня 55» взяла участь у театральному фестивалі FLIPT у місті Фара-ін-Сабіна (Італія), на якому 4 липня зіграла виставу «Home».

В Амстердамі на сцені культурного центру deValie українські та нідерландські митці провели перформативне читання «Гаага» української драматургині Саші Денисової про трибунал над Путіним. United Ukrainian Theatre – це театральна група, яку створили український режисер Яша Гудзенко та українські професійні актриси Олеся Андрушевська, Оксана Борбат, Мілена Компанієць та Олександра Білоусова. У цьому проєкті до них приєднався актор Артем Смотрич, для якого даний проєкт став дебютом на професійній сцені. Разом з українською командою працювали актори з нідерландського театру Dood Paard та Вікторія Кобленко, актриса та телеведуча українського походження.

Кіно

В Україні

З 12 по 20 липня у Києві проходив 15-й Одеський міжнародний кінофестиваль (ОМКФ). Його урочисте відкриття відбулось в концертно-виставковому центрі «Парковий». Очікуваною подією урочистої церемонії відкриття фестивалю є вручення почесної нагороди «Золотий Дюк».

Цьогорічним лауреатом став британський режисер і сценарист Майк Фіггіс. Одночасно Майк Фіггіс був членом Національного журі ОМКФ. У програмі фестивалю було представлено понад 90 кінострічок від українських та європейських авторів. Покази проходили у Будинку кіно та кінотеатрі «Оскар». У Європейській конкурсній програмі взяли участь 11 нових фільмів від режисерів з Німеччини, Іспанії, Норвегії, Швейцарії, Польщі, Фінляндії, Грузії та Австрії. Переможця визначало журі у складі польського режисера Мачека Хамели, португальської актриси і режисерки Анни Роса де Сауса та Ірини Островської. Золотого Дюка здобув фільм «Майже нічого» польського режисера Гжегожа Дембовського. Спеціальні відзнаки Європейського конкурсу отримали фільми: «Чорничні мрії» режисерки Елене Мікаберідзе та «Секс» режисера Дага Йогана Гаугерюда. У Національній конкурсній програмі першим своєю нагороду оголосило журі ФІПРЕСІ. Решту відзнак українським фільмам визначало журі, до якого увійшли українські та міжнародні експерти, серед яких Майк Фіггіс, британська продюсерка Ліза Марі Руссо, кінорежисерка з Афганістану Сахра Карімі та експрезидентка Словацької академії кіно і телебачення Ванда Адамик Грицова. Зокрема відзнаку за найкращу музику до фільму здобув японський композитор Джун Міяке за музику до стрічки «Киснева станція» (реж. Іван Тимченко, Україна – Чехія – Словаччина). Ця ж кінострічка отримала спеціальну відзнаку журі. Частиною програми ОМКФ є гала-прем'єри – першопокази в Україні знакових фільмів, серед них, зокрема, зарубіжні стрічки – французький блокбастер «Граф Монте-Крісто», фільм Йоргоса Лантімоса «Види милосердя», та «Субстанція» режисера Каролі Фаржа. На кінофестивалі відбулися вітчизняні прем'єри вже знаних і визнаних за кордоном художніх фільмів, зокрема, «Будинок за склом» Тараса Дроня (Україна – Румунія – Польща – Кіпр). Вона відкривала Національну конкурсну програму. Крім конкурсних, пройшла і низка тематичних програм. Зокрема «Фестиваль фестивалів» включав іспанські, французькі, німецькі стрічки, які були в програмі Каннського кінофестивалю та на інших значних фестивалях світу. 15 липня представники Бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні провели захід у межах Film Industry Office 15-го Одеського міжнародного кінофестивалю. Упродовж чотирьох днів Film Industry Office відбулася серія круглих столів, зустрічей та дискусій за участі провідних українських та міжнародних кінопрофесіоналів, а також презентація проєктів на стадії Work in progress. Усі заходи Film Industry Office проходили в Будинку кіно в Білій залі. В Українському домі пройшла Літня Кіношкола, де на учасників чекали 16 лекцій від українських і міжнародних кінематографістів. Темою заходу було українське кіно в умовах повномасштабної війни. Фестиваль проходив за підтримки Державного агентства України з питань кіно, Програми «Креативна Європа» Європейського Союзу, Українського культурного фонду та Польського Інституту у Києві.

За кордоном

26 липня у Сараєво, у кінотеатрі Raiffeisen Vils Open Air, завершився 16-й Omladinski Film Festival Sarajevo. Команда фільму «Назавжди-Назавжди», створеного за підтримки Державного агентства України з питань кіно, отримала

приз журі у категорії «Generation Features». «Назавжди-назавжди» – дебютний повнометражний фільм режисерки Анни Бурячкової, отримав нагороду за захоплюючу розповідь та майстерні образи.

Історична драма «БожеВільні» режисера Дениса Тарасова, отримала дві нагороди на Монреальському міжнародному кінофестивалі у Канаді. Стрічка перемогла у номінаціях: «Найкращий режисер» (Денис Тарасов) і «Найкращий актор» (Костянтин Темляк). Фільм «БожеВільні» створено за підтримки Державного агентства України з питань кіно, ТОВ «Спільна перемога продакшн».

Український фільм «20 днів у Маріуполі» режисера Мстислава Чернова номіновано у двох категоріях на британську премію Grierson Awards. Він претендує на перемогу в номінаціях «Найкращий документальний фільм про поточні події» та «Найкращий документальний фільм про кіно».

Фільм «Редакція» режисера Романа Бондарчука було представлено під час 36-го міжнародного кінофестивалю Galway Film Fleadh у місті Голвей (Ірландія) 12 липня у межах конкурсної програми Peripheral Visions. Показ цієї стрічки також відбувся на міжнародному кінофестивалі «Нові горизонти», що проходив з 18 по 24 липня у Вроцлаві (Польща). На ньому «Редакція» стала єдиним український фільмом. Її було представлено в програмі Waves, у межах якої беруть участь стрічки, які нещодавно з'явилися на фестивалях. Драма з елементами комедії «Редакція» була знята у 2021 році на Херсонщині й створена у копродукції Німеччини, Словаччини та Чехії за підтримки Державного агентства України з питань кіно.

На 58-му Міжнародному кінофестивалі в Карлових Варах відбулася світова прем'єра документального фільму українського режисера, колишнього політв'язня кремля, а нині військовослужбовця Олега Сенцова, представленого ним особисто у позаконкурсній секції Special Presentation 30 червня. Другий показ відбувся 4 липня. Фільм є україно-хорватською копродукцією і створений за підтримки Європейського фонду солідарності з українськими фільмами, проекту «Документування України», ініційованого Інститутом гуманітарних наук (Відень), програми FILMBOOST від Deutsche Filmakademie у співпраці з ГО «Докудейз».

Документальний проєкт Суспільного Мовлення «Made in колись» увійшов до програми міжнародного етнографічного кінофестивалю Piindenski denovi, що тривав з 19 по 26 липня у Північній Македонії, у місті Бітола. Фільм «Made in колись» розповідає історію двох фольклорних колективів у контексті повномасштабного російського вторгнення в Україну.

2 липня у Раді Європи в Страсбурзі відбувся показ документального фільму «Люди зі сталі», режисером та продюсером якого є Сергій Фоменко, український музикант та художник. Організатор – асоціація «МІСТ France – Ukraine».

Візуальні мистецтва В Україні

25 липня у Центрі сучасного мистецтва М17 в Києві було відкрито виставковий проєкт «Сади мрій» за участі міжнародних та українських

художників. Серед учасників проєкту, зокрема, турецько-американський медіахудожник Рефік Анадол. На виставці було представлено його відеоінсталяцію «Машинні галюцинації: Hubble Dreams-A». Ще одне відео – «Оз» китайської мисткині Чао Фей. Експозицію доповнила скульптура японки Мегумі Охата «Мудзіна& Хаорі». Окрему частину виставки склали скульптури німецького художника Вольфганга Стіллера «Чоловіки-сірники». Виставка проводилася за підтримки фонду Art Support Fund та Adamovski Foundation.

У Національному художньому музеї України 11 липня відбулося відкриття мультимедійного проєкту «Танець у зоні війни?». Проєкт є кульмінацією двох подорожей до Львова та Києва фотохудожників з Великої Британії, Марії Фалконер і Пола Гіла, у співпраці з Віктором Рубаном (як співкуратором, співпродюсером та митцем), саунд-артистом Григорієм Семенчуком та групою українських митців сучасного танцю. До експозиції увійшли 20 світлин, знятих навесні 2023 року. Експозиція у Національному художньому музеї відкрита для огляду до 17 серпня. У межах проєкту проходять кураторські екскурсії, дискусії та воркшопи з тілесної практики від учасників.

У Львові з'явився мурал «Дерево життя», що символізує солідарність світової спільноти з Україною. 20-метрову картину на стіні біля дитячого майданчика створювали впродовж 5 днів семеро художників, серед яких з-за кордону – Джуді Тувалетстіва (США), Джефф Вудбері (США), Філіп Грізвуд (Велика Британія), Єва Воронецькіте (Литва) та Рей Барткус (Литва/США). Мурал створили у рамках проєкту «MaLonNY» (що означає Маріямполь, Лондон і Нью-Йорк) – постійного фестивалю вуличного мистецтва, музики та творчого симпозіуму, який з 2014 року проводиться в литовському місті Маріямполь. Цього року завдяки підтримці Міністерства культури Литви та аташе з питань культури Литви Томаса Іванаускаса такий проєкт було втілено й у Львові.

У Гостомелі на Київщині художник з Лос-Анджелеса (США) Трек Thunder Kelly почав створювати мурал, який прикрашатиме клуб «Чотири леви». До митця приєдналася українська художниця Олена Янко. Тематика розпису включає квіти – символ миру та єдності, а також елементи, що відображають культурну спадщину України.

За кордоном

Фотографічний щоденник харківського художника Владислава Краснощока «Больнічка» відзначено Книжковою премією Rencontres d'Arles, яку присуджує фестиваль Rencontres d'Arles (м. Арль, Франція). Видання посіло друге місце в категорії «Авторська книжка». Цьогоріч до короткого списку увійшло 122 книжки, з них – три видання від українських митців.

У Парижі в Українському культурному центрі до 28 червня проходила виставка «Кам'яні вишиванки Нової Каховки в текстилі» майстрині з Херсона Тетяни Болгарової. Проєкт покликаний розповісти про культурну спадщину України, яку знищила Росія.

16 липня у південноафриканському місті Дурбан, у Центрі Голокосту та геноциду, стартував мистецький проєкт української дизайнерки Юлії

Федорович «Комунікація історичної травми через мистецтво» про Голодомор в Україні 1932–33 років. Виставку було організовано спільно з Посольством України та Українською асоціацією в ПАР.

Перша в Японії персональна виставка українського художника Нікити Кадана проходить з 11 липня по 18 серпня у Токіо (Японія), в Art Front Gallery. На виставці представлено серію малюнків «Танцівники та вибухи». Також серед робіт – об'єкт «Захист спільної частки», створений з бронежилета, який має сліди від кулі.

15–20 липня у місті Готвон (Угорщина) проводився міжнародний мистецький пленер, в якому разом з митцями з Угорщини, Румунії, Китаю та Японії, взяли участь майстрині пензля з міста-побратима Берегове Закарпатської області Єва Ковач та Галина Рогач.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

4 липня розпочала роботу дводенна міжнародна конференція «Захист культурної спадщини та протидія культурному стиранню у збройному конфлікті: нові виклики та досвід України». Подію було присвячено 70-річчю Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту та 25-річчю Другого протоколу 1999 року до неї. Завданнями конференції було: обговорення релевантності інструментів міжнародного права, зокрема Гаазької конвенції та двох Протоколів до неї у справі захисту культурних цінностей/об'єктів культурної спадщини під час збройного конфлікту; ознайомлення з досвідом України та інших країн у сфері захисту культурних цінностей/об'єктів культурної спадщини під час збройних конфліктів; узагальнення досвіду, досягнутих результатів, прикладних досліджень та окреслення «дорожньої карти» наступних дій у контексті імплементації Україною норм Гаазької конвенції та двох протоколів до неї. Захід проводився в межах проєкту ГО КІСД «Культурна спадщина України під час війни: посилення голосів українських експертів» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та впроваджується Рафт в Україні.

Міністерство культури та інформаційної політики України ініціювало консультації з Секретаріатом Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО щодо захисту пам'ятки всесвітнього значення в окупованому Севастополі – «Херсонесу Таврійського та його хори». На території об'єкта окупанти проводять незаконні будівельні роботи під приводом створення «історико-археологічного парку». Під час 46-го засідання Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у Нью-Делі голова української делегації, заступниця міністра культури та інформаційної політики України Анастасія Бондар актуалізувала тему збереження об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Херсонес Таврійський та його хора». Після цього розпочалися переговори з Секретаріатом КВС щодо можливих алгоритмів для внесення цього об'єкта у список Всесвітньої спадщини, що перебувають під загрозою. Водночас МКІП також звернулося до директора Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Лазара Ассомо з проханням надати повну офіційну інформацію, якими зараз даними

володіє організація про стан збереження Херсонесу, а також щодо проведення там незаконних робіт. Адже Україна від початку окупації Криму позбавлена доступу до пам'ятки.

18 липня Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про музеї та музейну справу» щодо діяльності Національного музею Голодомору-геноциду». Документ розроблений МКІП у співпраці з депутатським корпусом, канадськими партнерами та з українською діаспорою за кордоном. Закон розроблено за результатами візиту Президента України Володимира Зеленського до Канади у вересні 2023 року, під час якого Уряд Канади висловив готовність виділити 15 мільйонів канадських доларів на завершення будівництва Музею. Завдяки оновленому закону Національний музей Голодомору-геноциду зможе розширити свої можливості для збереження історичної пам'яті, формування наративів у суспільстві та впровадження освітніх ініціатив.

23 липня в Залі пам'яті Національного музею Голодомору-геноциду відбулась офіційна передача Вступної художньої концепції основної експозиції Другої черги від Міжнародного благодійного фонду Музею Голодомору до Музею. Робота над цим проектом тривала в 2020–2022 роках у рамках Меморандуму про партнерство, укладеного між Музеєм, Фондом та державою в особі Міністерства культури та інформаційної політики України. За зміст художньої концепції відповідав Музей Голодомору, залучаючи до роботи фахівців з цієї теми з суміжних інституцій. Вступна концепція експозиції створена міжнародною проектною командою у складі фахівців компаній «Nizio Design International» (Польща) та «Haley Sharpe Design LTD» (Велика Британія) та профінансована коштами внесків добровольців з України та світу.

У Міністерстві культури та інформаційної політики України працюють над створенням депозитарію для збереження евакуйованих цінностей. Розроблено попередній проєкт. Щодо фінансування цього проєкту проведено попередні переговори з представниками японського уряду, представниками Швеції, Польщі. Метою є реалізувати проєкт будівництва великого депозитарію для збереження евакуйованих цінностей, а також провести реновацію тих фондосховищ, які є сьогодні у наших українських музеях.

18 липня у Києві, в Національному музеї історії України, відбулося відкриття виставки «Від моря до моря. Merest mereni», присвяченої українсько-естонській дружбі. Оглянути виставку можна до 31 грудня. Вона демонструє українські пам'ятки, врятовані завдяки Естонії, та те як естонці допомагають Україні захищатися від російського вторгнення на полі бою та у культурній сфері.

Національний інститут польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка» повністю профінансує реставраційні роботи фасаду палацу Корнякта XVI століття на площі Ринок у Львові. Проєкт включає реставрацію фасаду, скульптурного оздоблення, консервацію кованої балюстради та віконної столярки. У рамках підготовки до реставрації проведено перемовини з Інститутом, обстежено фасад, підготовлено проєктно-кошторисну документацію та погоджено її з відповідними органами.

Реставраційні роботи, якими керує Інститут Polonika, розпочато у Дрогобичі в готичному костелі св. Варфоломія XV ст. У храмі відновлюватимуть розписи склепіння вівтарної частини, роботи триватимуть кілька років. Цей проєкт реалізує польський Фонд Незалежності, гроші виділять з грантової програми міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща.

Першими амбасадорами громад НАТА Hub – платформи диджиталізації та промоції культурної спадщини України стали представники восьми територіальних громад з різних областей, які взяли участь у щорічному онлайн-ідеатоні з диджиталізації культурної спадщини „Хататон 5.0: Спадщина. Стійкість. Інновації”. Наразі різні регіони репрезентують наступні громади: Городенківська Івано-Франківської обл., Вараська Рівненської обл., Червоноградська Львівської обл., Мринська Чернігівської обл., Смідинська Волинської обл., Мізоцька Рівненської обл., Баришівська Київської обл., та Хмельницька Хмельницької обл. Платформа НАТА Hub надає учасникам доступ до бази знань і ресурсів, що висвітлюють аспекти диджиталізації збереження культурної спадщини, новітні технології, а також забезпечує менторську підтримку для практичної реалізації проєктів. Платформа реалізується ГО Civic.Space в рамках програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Раєт в Україні.

У співпраці з ICCROM МКІП запустило флагманський проєкт «Підвищення спроможності щодо планування першої допомоги та відновлення культурної спадщини в Україні», основним завданням якого є, зокрема, підготовка до надзвичайних ситуацій, а також реагування, планування відновлення та зменшення ризиків для всіх форм культурної спадщини. Тренінг у межах проєкту з квітня по липень прийшли перші 22 фахівці, з яких почалося формування Національної команди зі швидкого реагування та порятунку культурної спадщини.

За кордоном

25 липня вперше Комітет Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у своїх офіційних рішеннях затвердив формулювання «повномасштабне вторгнення російської федерації» у контексті причин загроз для об'єктів культурної спадщини в Україні. Затвердити таке формулювання вдалося під час розгляду рішень щодо залишення трьох українських об'єктів у Списку об'єктів всесвітньої спадщини під загрозою, а саме: «Київ: Собор Святої Софії та пов'язані з ним монастирські споруди, Києво-Печерська лавра», «Львів – Ансамбль історичного центру», «Історичний центр Одеси». Це розглядалося під час 46-го засідання Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 21–31 липня в Нью-Делі (Індія). Таємним голосуванням країни-члени Комітету підтримали правку України. Вона полягала у тому, щоб закликати саме рф утримуватися від будь-яких дій, які можуть завдати прямої чи опосередкованої шкоди культурній спадщині України. Як результат роботи фахівців Міністерства культури та інформаційної політики, Міністерства закордонних справ України, Національної комісії ЮНЕСКО в Україні, міжнародних партнерів та

експертного середовища, в офіційних рішеннях Комітету вперше фігурує термін «повномасштабне вторгнення російської федерації» (full scale invasion).

У варшавському музеї сучасного мистецтва з 22 березня до 14 липня тривала виставка «Тигр у саду. Мистецтво Марії Примаченко». Її відвідали понад 33 тис. глядачів. Для виставки відібрали близько 90 робіт, які художниця створила упродовж 1982–1994 років. В останній місяць, з 15 червня до 14 липня, гіді музею проводили екскурсії англійською та українською мовами. Також діяла публічна програма, співкурована Будинком солідарності «Соняшник». 22 червня в межах цієї виставки галерея «Артсвіт» з Дніпра та Будинок солідарності «Соняшник» влаштували перформанс «Тигри в саду. INTEGRATION LAB».

У столиці Об'єднаних Арабських Еміратів з'явився аудіогід українською мовою. Він запрацював у Великій мечеті шейха Заїда, розташованій в Абу-Дабі.

Національний інститут спадщини Франції організовує програму стажування, спрямовану на розвиток потенціалу у сфері реставрації для українських фахівців з консервації та реставрації творів мистецтва. Вона поєднуватиме відвідування французьких інституцій, які спеціалізуються на збереженні спадщини з практичними майстер-класами з реставрації та консервації, які будуть проводити визнані французькі спеціалісти. Організатори беруть на себе всі витрати. На час стажування буде забезпечений франко-український переклад всіх зустрічей та майстер-класів.

Креативні індустрії

В Україні

За кордоном

Благодійний фонд Козицького вперше організував мистецький проєкт «Rooted and Thriving» у співпраці з Українським домом у Копенгагені, на фестивалі дизайну 3daysofdesign. Благодійний Фонд Козицького представив 6 українських брендів та дизайнерів таких як: Grono, Tvoi, Guculiya, Manufacture ZHORNA Archaic Ukraine, YaKUSH,OLK MANUFACTORY. Українська презентація на «3daysofdesign» проходила 12–14 червня.

Література

В Україні

11-й міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі стартував 7 липня та тривав до 13 липня. ШульцФест покликаний не тільки популяризувати творчість письменника, а також створювати вільний простір для зустрічі й діалогу людям з усього світу, яким близькі твори Бруно Шульца. Цьогоріч Дрогобицька районна військова адміністрація долучилася до міжнародної культурної події як один з партнерів – в ролі почесного патроната. На відкритті фестивалю Степан Кулиняк нагородив відзнакою Дрогобицької РВА організаторів фестивалю – Іжегожа Юзефчука та Віру Меньок. Головну промову виголошував польський поет Ришард Криницький, акцентуючи на сміливості українців, які боронять не лише власну країну, а й Європу загалом. Шульцфест розділявся на кілька великих частин: короткі зімкнення сенсу (титульна фраза взята з есею Бруно Шульца «Мітологізація дійсності»), вірші в

укриттях і континент Дрогобич, окремою частиною була Bruno4ever, у якій брали участь музиканти, актори театру й образотворчого мистецтва, а також інтелектуали, в тому числі з-за кордону, які в різний спосіб досліджують творчість Шульца і надихаються нею. Читання в укриттях відкрили Юрій Андрухович з Ришардом Криніцьким на факультеті початкової освіти та мистецтва Дрогобицького університету. До читань долучилися, зокрема, польський поет Яцек Подсядло й Альфред Вежбіцький, польський філософ і поет, професор етики Люблінського католицького університету Івана Павла II. Також свої поезії читали Томаш Ружицький, Кшиштоф Чижевський й Катажина Кучинська-Кошани. Окрім цього, фестиваль Бруно Шульца запросив на концерти українських та польських гуртів, зокрема, це колективи «Joryj Kłos»(Львів) й «Оркестр святого Миколая» (Люблін), акустичну виставу Юрія Андруховича з гуртом «Карбідо» (Вроцлав), і театральні проекти з Мадриду (Cambaleo Teatro з виставою «De la noche una canción»), Познані (Польського Театру танцю з виставою «Республіка мрій»), а також перегляд фільму за мотивами оповідань Бруно Шульца – «Санаторій під Клепсидрою» (режисер Войцех Єжи Гас).

IV міжнародний літературний фестиваль «Фронтера» у Луцьку зібрав 27–28 липня крім учасників з України, іноземних авторів і журналістів з Польщі, Португалії, Франції та Італії. Всі події відбувалися просто неба у музейному просторі «Окольний замок». Понад 30 митців з 5 країн взяли участь у дискусіях, перекладацьких майстернях, розмовах довкола нових книжок, літературних читаннях. Фокус-темою фестивалю була «Зміна ролей», тож програма охоплювала дискусії про зміну ролей письменників у воєнний час, документування дійсності, поезію та мову, що трансформується під впливом війни, а також про важливість культурної дипломатії. Першого дня «Фронтери» музейний простір замку відвідала, зокрема, португальська репортерка Ана Франса, яка стала учасницею кількох дискусій. Ана Франса поділилась тим, як пише про інші країни та культури, зокрема про Україну. Її книга «Тарас Шевченко з простреленою головою» насамперед – про війну. Однією з подій першого дня стала розмова «Література проти тиранії: розмова про тексти та диктаторські режими». До неї серед інших долучилася польська письменниця Малгожата Реймер, авторка книги репортажів «Болото солодше за мед» про албанського диктатора Енвера Ходжу. У дискусії про російсько-українську інформаційну війну в європейському просторі взяв участь польський дослідник та перекладач Ришард Купідуро. Чимало уваги приділили поезії. Під час події «Навіщо вірші?» власні тексти читала й полька Юлія Федорчук. Про важливість документування дійсності та авторський голос у репортажах говорили Малгожата Реймер і французький журналіст Фабріс Депре. У ролі журналіста був на «Фронтері» перекладач української літератури польською Марцін Гачковський.

Дім Франка у Львові запросив 24 липня на презентацію видання «Тут ти вже не є таким, як всі» та розмову з упорядником видання Ришардом Купідурою, філологом-україністом, перекладачем, викладачем кафедри україністики Інституту східнослов'янських філологій факультету неологології Університету ім. Адама Міцкевича (Познань, Польща). «Тут ти вже не є таким,

як всі» – це результат конкурсу художніх текстів, що висвітлюють тему міграції українців до Польщі. Видання вмістило твори українською та польською від відомих письменників та дебютантів.

Журі міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» оголосило переможців в номінації «Романи». Серед фіналістів – Віталій Перетятко, місто Устер, Швейцарія («Згадуй», «Мелодія для Болсонару»). Спецвідзнака «Міжнародний вибір» – «Безсоромні у Львові» Юрія Паламаря, Німеччина, Мюнхен.

Український ПЕН та Норвезька асоціація авторів і перекладачів нонфікшн-літератури відкрили стипендійну програму, створену для підтримки українських письменників і журналістів, які працюють у різних жанрах нонфікшн (есеїстика, біографія, репортаж, інтерв'ю тощо). Її мета – допомогти зафіксувати в документальній літературі досвід війни, яку українське суспільство переживає з 2014 року. Кожен з переможців програми отримає стипендію у розмірі 5 тисяч євро.

За кордоном

Українська письменниця Софія Андрухович отримала Міжнародну премію імені Германа Гессе, церемонія вручення якої відбулася 2 липня у Кальві (Німеччина, федеральна земля Баден-Вюртемберг). Софію Андрухович та двох перекладачів на німецьку – Александра Кратохвіля і Марію Вайсенбюк – відзначено за німецьке видання роману «Амадока».

Український письменник, поет і військовослужбовець Сергій Жадан отримав звання почесного професора філософії Українського вільного університету у Мюнхені. Ступінь Жадану надано за вагомий внесок у розвиток української культури, зокрема літератури; гуманітарну діяльність; свідчення про жахливу війну в Україні; готовність до боротьби за свободу і за мир.

13 червня у Великій Британії вийшло міжнародне видання «Позивний для Йова. Хроніки вторгнення» під назвою «Мова війни» (The Language of War) українського письменника та військовослужбовця Олександра Михеда. Права на міжнародне видання книги придбав Allan Lane – підрозділ одного з провідних британських видавництв Penguin Books.

У Туреччині вийшла книга віршів «Сліди на воді» сучасного українського поета Василя Куйбіди. Книгу надрукувало видавництво «Академія Парадигма» м. Чанаккале. Упорядкувала книжку та здійснила переклад турецькою мовою Тудора Арнаут. Для обкладинки та ілюстрацій книги використано репродукції полотен члена Національної спілки художників і Національної спілки письменників України Михайла Поживанова.

Дві книги українських авторів увійшли до довгого списку щогорічних номінантів Центральноєвропейської літературної премії Angelus. Це – «План порятунку України» Леся Белея (вийшов у краківському видавництві Na!art у перекладі Александри Бжузи, Мацея Пьотровського та Земовита Щерка) та «Сірі бджоли» Андрія Куркова (вір вийшов у видавництві Oficyna Literaska Noir sur Blanc у перекладі Магдалени Горунг).

У Мюнхені (Німеччина) вийшов друком перший номер альманаху «Відлуння слова», в якому представлено творчість учасниць Літературного

клубу українських жінок імені Анни Франк. Альманах містить есеї, вірші, а також літературні переклади творів німецьких авторів українською мовою. У збірці також можна прочитати про авторок, які вимушені були через російську агресію виїхати з України в Німеччину.

Бібліотеки

В Україні

Український ПЕН передав 25 тисяч англomовних книжок бібліотекам, які перебувають у прифронтових регіонах, у межах спільної ініціативи з благодійним фондом Book Aid International, Англійським ПЕН та Міжнародним ПЕН. До України прибули книжки від десятків провідних видавництв Великої Британії, зокрема Penguin Random House, Oxford University Press, HarperCollins, Macmillan, Unbound.

Азербайджан надав фінансову допомогу на реконструкцію та ремонт укриття Національної бібліотеки України для дітей. На заході в бібліотеці з цього приводу виступив Посол Азербайджану в Україні Сеймур Мардалієв. Він надав детальну інформацію про гуманітарну допомогу, яку надає Азербайджан Україні. У рамках заходу фонду бібліотеки було передано в дар 169 книг про Азербайджан.

У деокупованому селі Рудницьке на Київщині відкрито відновлену бібліотеку. Проєкт вдалося реалізувати в межах грантового конкурсу «Посилення громадської участі в процесах раннього відновлення на звільнених територіях», який адмініструється ІСАР «ЄДНАННЯ» за підтримки фонду «Партнерство за сильну Україну», що фінансується країнами-партнерами у співпраці з БФ «МХП-Громаді». Благодійники зробили ремонт та придбали нові книги.

За кордоном

З 27 червня по 2 липня у м. Сан-Дієго (Каліфорнія, США) відбулася щорічна конференція та виставка Американської бібліотечної асоціації (ALA 2024), у якій дистанційну участь взяли бібліотекарі з України, члени ВГО «Українська бібліотечна асоціація». Школа інформації Державного університету міста Сан-Хосе (Каліфорнія, США) організувала в рамках конференції годинну сесію «Підтримка публічних бібліотек в Україні: виклики та можливості», що пройшла 30 червня у конференц-центрі м. Сан-Дієго. Сесія мала на меті ознайомити учасників з досвідом роботи українських колег, а також надати можливість долучитися до проєктів, спрямованих на допомогу публічним бібліотекам в Україні. У сесії брали участь: Марина Соколова, завідувача міською бібліотекою-філією для дітей № 1 Боярської публічної бібліотеки Київської обл.; Наталія Петренко, директорка та Анжеліка Підгайна, заступниця директора з автоматизації бібліотечних процесів Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка; Тетяна Сватула, заступниця директора з наукової роботи Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки; Людмила Дядик, директорка Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка.

Посольство України в Латвії передало до Центральної наукової бібліотеки міста Лієпая літературу українською, латиською та англійською мовами, з яких була організована окрема Українська книжкова полицка. У відкритті Української книжкової полицки в Лієпаї взяли участь посол України в Латвії Анатолій Куцевол і мер Лієпаї Гунарс Ансіньш. Захід пройшов у рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської щодо поширення української літератури за кордоном.

Релігія В Україні

Державний секретар Святого престолу кардинал П'єтро Паролін у рамках візиту до України 20 липня відвідав Одеську область. Паролін зустрівся з представниками місцевої католицької спільноти та оглянув зруйнований внаслідок ракетної атаки росіян Спасо-Преображенський кафедральний собор.

За кордоном

У Любліні вийшла друком книга глави УГКЦ Святослава Шевчука «Послання миру» («Oreǳzia rokoju») польською мовою, передмову до якої під назвою «Дванадцять місяців страшної війни» написав Вселенський патріарх Варфоломій.

Благодійність

За кордоном

У Культурному центрі посольства нашої держави у Франції відбулось відкриття виставки-продажу творів сучасного українського мистецтва. Зібрані кошти підуть на допомогу українській медицині, зокрема, на відбудову та обладнання для Нововолинської лікарні (Волинська обл.). В експозиції було зібрано 68 робіт українських художників, а також їхніх друзів. Чільне місце займали роботи Любомира Медведя, і Матвія Вайсберга, Олесі Трофименко, Валентини Козяр, Михайла Сидоренка, скульптора Василя Ярича. Подію організували у партнерстві з Ротарі-клубом Паризьких Єлисейських полів.

У центрі Mediasog у Кишиневі відбувся благодійний аукціон, а також виставка робіт українського фотожурналіста Яна Доброносова, який перебував поблизу НДСЛ «Охматдит» в момент прильоту російської ракети 8 липня і зробив фото наслідків ворожого удару. Організатор заходу – Асоціація української культури та мистецтва в Молдові «Пташка». Зібрані кошти спрямують на відбудову лікарні «Охматдит».

Український співак Дмитро Монатік завершив благодійний тур у США, Канаді та Європі, під час якого тривав збір коштів на потреби ЗСУ. Окрім виступів, створили акцію meet&greet після концертів, проводили аукціони з цінними лотами.

Українське культурне товариство в австрійському місті Грац «Рідна Домівка» та місцева парафія УГКЦ запросили на благодійний концерт «Голоси надії» Хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи, який відбувся 20 липня. На концерті були присутні представники Посольства України в Республіці Австрія.

6 липня у німецькому місті Ксантен, у землі Північний Рейн-Вестфалія, солістка Львівської національної філармонії, українська піаністка Віоліна Петриченко спільно зі скрипалькою Наталією Гордєєвою презентувала іноземним слухачам проєкт благочинності, спрямований на підтримку музичної школи для талановитих дітей у Харкові.

Партнерство

За кордоном

Місто Хотин (Чернівецька обл.) стало партнером міста Казлу-Руда в Маріямпольському повіті Литви. Партнерську угоду підписали мери двох міст Андрій Дранчук та Мантас Варашка. Документ передбачає розробку та реалізацію спільних ідей у різних сферах, у тому числі у сферах культури, туризму та освіти.

Почесне консульство Чорногорії у місті Харкові з консульським округом в Харківській області організувало та втілило черговий проєкт міжнародної співпраці та культурної дипломатії. 16 липня в історичній столиці Чорногорії відбулося офіційне відкриття ініціативи «Цетинє, познайомимось! Твій Харків!» – фотовиставки та аудіопрогулянки містом-побратимом. Фотовиставка проходила в галереї Центру культури Цетинє і супроводжувалася спеціально розробленими аудіогідами, англійською та українською та чорногорською мовами. Відкриття виставки відвідали почесна делегація Харківської міської ради на чолі з першим заступником Харківського міського голови Олександром Новаком, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Чорногорії Олег Герасименко, представники мерії Цетинє, іноземні дипломати, культурні та громадські діячі.

5–6 липня у партнерському місті Швайнфурт (Німеччина) відбувся німецько-український благодійний вечір, метою якого був збір коштів для гуманітарних потреб Луцької міської територіальної громади. На запрошення мера Швайнфурта Себастьяна Ремеле участь у події взяла делегація Луцької міської ради, до складу якої увійшли Юрій Безпятко, секретар міської ради, та Юрій Гордійчук, начальник відділу проєктної діяльності управління міжнародного співробітництва та проєктної діяльності. Програма події включала творчі виступи колективів із Німеччини та України, презентацію українських звичаїв, традицій, кухні, культури тощо.

Просвітництво

В Україні

3 липня в Києві відбулася презентація посібника, створеного за підтримки ЮНЕСКО, «Навчатися та вчитися за допомогою живої спадщини в Україні», який покликаний інтегрувати живу спадщину в освітній процес. Проєкт передбачає використання у навчальних матеріалах з різних предметів прикладів культурної спадщини України. Проєкт реалізовувався у співпраці ЮНЕСКО, МКІП, МОН, Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, Кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти та APS Net Schools in Ukraine.

Підтримка України у світі

За кордоном

У британському місті Манчестер Імперський воєнний музей представив новий імерсивний фільм «Україна: Наші звичайні життя», що розповідає про вплив вторгнення РФ на долі українців. IWM та Freeda Media створили його на основі матеріалів із соцмереж 15 молодих українців, які стали свідками повномасштабної агресії проти нашої держави. Демонстрація фільму розпочалася з 26 червня. Він став одним із шести постійних «Великих кінопоказів» у музеї.

У Французькому культурному центрі в Стамбулі 2 липня було організовано показ документального фільму «Атлети війни» американського режисера Габрієла Вераса про українських спортсменів, які віддали своє життя в боротьбі за Батьківщину та атлетів, які продовжують воювати. Перед показом виступив генконсул України в Стамбулі Роман Недільський. Відвідувачі також могли ознайомитися з фотовиставкою, присвяченою спортсменам, яких вбила росія.

31 липня британський актор письменник і активіст Стівен Фрай представив документальний фільм, який знімав під час свого візиту до України у вересні 2023 року. Фільм «Стівен Фрай їде в Україну» (Stephen Fry into Ukraine) вийшов на каналі Planet Fry у YouTube.

10 липня в Українському національному музеї в Чикаго (США) відбулось відкриття виставки робіт литовських фотографів «NOT ALL OF THEM: Portrait of War Refugees», в центрі уваги якої обличчя вимушених переселенців з України, які були змушені покинути рідні домівки через повномасштабне вторгнення РФ в Україну. Виставка, організована за підтримки генерального консульства Литви і генерального консульства України в Чикаго, буде відкрита до 15 вересня.

У центрі Варшави, в галереї Leica Store & Gallery, було розгорнуто фотовиставку польського фоторепортера Войцеха Гжендзінського «Тут є війна». Експозиція об'єднала близько 100 фотографій про війну в Україні. Співавтор виставки – публіцист Павел Решка, який зробив текстовий супровід до фотографій. Дохід з продажу квитків буде спрямовано на діяльність Польської медичної місії.

У Японії було організовано виставку на підтримку України у місті Йокогама, в Yokohama Kohoku Gallery & Space Yahei, де з 26 до 28 липня було представлено світлини та художню кераміку професора Київського національного університету будівництва і архітектури Галини Шевцової та живопис і роботи з бамбука, автор яких – Мінору Судзумура.

Шведський журнал 20TAL про мистецтво повністю присвятив черговий номер висвітленню української літератури, культури та мистецтва. Цей номер шведського журналу вийшов під гаслом «Україна дивиться вперед». На його 160 сторінках опубліковано переклади шведською мовою творів відомих українських поетів і прозаїків: Василя Стуса, Оксани Забужко, Сергія Жадана та ін.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,
провідний редактор сектору ДЗК відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 61. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12